

s<ö> w<eiter> nicht gedeckt werden können.

Daher durch dieser Verlust bey dem Geldvorschuss zu berechnen ist.

Ich denke man kann dieselbe auf 500 R<ube>l p<e>r Werst jährlich rechnen.

Also $500 \times 345 = 172\,500$ R<ube>l

Macht in 10 Jahren mit 5 % Zinsen daran 2 155 250 R<ube>l

Werden diese den Kosten zu gezahlt 10 350 000

2 155 250

Hat man die Summe

12 505 250

10 Nimmt man noch an, dass die Garantiezinsen bezahlt werden erst von dem Jahre an da der Betrieb anfängt also p<e>r medium 3 Jahre für den Darleiher verloren sind also auf 15 % auf 10 350 000 so macht dies

1 035 000

517 000 1 552 500

dazu obrige 12 505 250

Skilbe>r R<ube>l 14 057 750

Woraus sich ergibt dass eine Anleihe, resp<ektive> der Vorschuss der Gelder, zu 85 % wenigstens 17 500 000 d<as> h<eis>t ohngefähr 50 700 R<ube>l p<e>r Werst.

20

662 SKRIVELSE OM MISSVÄXTÅR, HUSHÅLLNING ETC. AKTUELLA FRÅGOR

HUB, JVS handskriftssamling

Det är Tit<ulari> väl känt med hvilka stora kostnader Styrelsen sökt bispringa den i följd af de senare årens dåliga vexter nödlidande befolkningen i landets norra och östra delar. Spanmål har för kronans räkning införskaffats från utlandet till ett pris af ända till 32 å 34 mk för tunna råg och 28 å 30 mk för tunna korn, och denna dyra säd har likväl åren 1862–63 och 64 blifvit till allmogen utlånad att in natura återbetalas ofta mot endast en kappas vext på tunnan, motsvarande magasinförvaltarens provision. Mångfaldiga allmänna arbeten hafva blifvit på kronans bekostnad utförde, för att förskaffa de behöfvande någon arbetsförtjenst, vägar anlagda, mossar utdikade, råar upphuggna, stock fälld i kronans skogar. Dessutom hafva betydliga penninglån utgifvits åt enskilda jordbrukare, hvilka åtagit sig att med arbete förse den obesutna befolkningen, likasom åt fattigvårdsstyrelserna för samma ändamål samt för de orklöses understödande dels lån dels gåfvor i penningar.

30

40

Af de utgifna lånen har hittills jemförelsevis litet blifvit återbetaldt, och äfven detta har åter utlånats. För närvarande utestå:

M<atto>r Mjöl Råg korn hafra

I Uleåborgs län

Kuopio

Wasa

S:t Michels

Wiborgs

50

eller tillsammans

samt dessutom i penningar:

I Uleåborgs län ██████ mk

Kuopio

Wasa,

När den utlånade säden uppskattas till det pris, den kostat kronan

uppgår denna utlåning till ett sammanlagdt värde af mera än.

Och när dertill läggas den af kronan uppköpta säd, som ännu finnes i magasinerna och kronobodarna i sagda län, hvilken måste, så vid möjligt, besparas för kommande behof, utgör kronans omkostnad till befolkningens understödande med lån utöfver ██████ mk.

Härtill komma ännu kostnaderna för undsättningsarbetena, hvilka sedan hösten år 1862 uppgå till

Det är önskligt, att allmogen måtte om dessa förhållanden upplysas. Befolkningen har lätt att inse, att kronans inkomster motsvaras af årliga utgifter, och att de icke kunna vara beräknade på något öfverskott. Ty landets befolkning och förnämligast den jordbrukande befolkningen, som utgör största delen deraf, betalar ju skatterna till kronan; och det vore en oförnuftig hushållning, onm af densamma skulle krävas större utskylder, än hvad de nödvändigaste allmänna utgifter fordras. Att likväl under dessa hårda år ofvan anförda stora summor kunnat användas för befolkningens i de nödlidande länen understödande, detta har endast derigenom blifvit möjligt att både utförseln af varor från landet och äfven införseln från utlandet ännu år 1862 och 1863 var ovanligt stor, så att tullinkomsterna stiga till ett högt belopp, samt derigenom att många för landet nyttiga och nödvändiga företag blifvit åsidosatta, för att bespara medel för Styrelsens undsättningsåtgärder. Och likväl har Styrelsen dertill nödgats upptaga lån i utlandet, hvars återbetalande endast med stor svårighet kan besörjas.

Men den fattigdom de många hårda åren haft till följd har tvingat befolkningen att umbära flera mer eller mindre nödvändiga utländska varor, af hvilka derföre de båda senaste åren ett mindre belopp till landet införts. Derföre har äfven tullinkomster aftagit, och svårigheter att finna medel till befolkningens understödande är större än förut.

Ser man tillbaka på dessa förflutna år, så hafva vi alla den största orsak, att tacka Gud. De gamla ante det väl, och de kunna lära det åt de unga, att de fordom icke med så ringa umbäranden, kommo öfver så hårda år, och tideböckerna vittna derom, att Finska folket aldrig förut förmått hjälpa sig öfver sådana så, som öfver dessa. Hårda dagar hafva visserligen genomlifvats på många orter; brödet har varit knappt, flerstädes afven blandadt. Men ingen har veterligen dött i svält; icke heller hafva svåra sjukdomar härjat. Fordom var det icke så, utan tiotusental bortrycktes i de hårda åren af döden. När så är, böra vi hoppas till Gud att äfven detta år, hvilket väl på vissa orter gifvit ringa skörd, men i största delen af landet nu medelmåttig öring skall förgå utan svåra lidanden.

Det kan sägas till allmogens heder, att den mer än förut sökt hjälpa sig sjelf. Men ännu finnes mångenstädes den tron, att kronan skall hjälpa, och folket fruktar icke ens för att låna så långa lån möjligen kan fås. Ett sådant tänkesätt är förderfligt. Ty kronan kan icke gifva med ena handen, utan att taga med den andra, och följden af mycket gifvande från dess sida måste blifva ökade skatter. Detta tänkesätt, betager också allmogen hågen att söka hjälpa sig sjelf genom arbete och sparsamhet. Må den ihågkomma, att kronans förmåga att hjälpa blir allt ringare, såsom den redan nu är det, och att, äfven om kronans förmåga vore större, den icke kan räcka till att lifnära en half miljon människor, icke ens det ena året efter det andra, höst och vår, gifva utsäde till deras åkrar.

Det är att fresta vår Herre, om man, såsom mångenstädes sker, icke dikar, eller plöjer, icke göder åkrar, och likväl af densamma väntar skörd. Endast vid den utomordentligaste goda väderlek kan en sådan

åker gifva god vext. Dess vext förstöres af torka, af våta, af frost.

Det är icke god hushållning, om man i ett dåligt år söker att föda mycken boskap. Ty ett ringare antal försvarligt födda kreatur ger både mera mjölk och mera gödsel, emedan kraftigare än en stor mängd utsvultna. Det första en omtänksam jordbrukare har att göra efter slutad skörd, är att noga beräkna efter, huru mycket foder, säd och potatis, han eger, och sedan huru nycket han behöfver för sitt och sitt folks uppehälle, samt huru många kreatur han med fodertillgången kan föda, när endast litet säd återstår för dess behof. Det är icke heller
10 god hushållning att till vanpris sälja den boskap han icke kan föda eller köttet deraf, för att med pengarne köpa säd, utan är det bättre att använda köttet till soppa och i stället minska åtgången af bröd i huset. Ingenstädes ätes så mycket bröd som i vårt land, ehuru det är en afgjord sak, att den människa är bättre född, som för dagen har 3 bröd 3 kött och lodmjöl och potatis, än den som till lystmäte äter bröd, salt fisk och dålig surmjölk.

Men mången är olycklig nog att icke hafva något val, emedan hans skörd varit så klen, att säd brister honom äfven till den knappaste föda både för människor och boskap. För honom finnes lika litet som, för
20 den bättre lottade någon annan hjälp än arbete. Hvad skall han göra. Här är svårt att råda. Han måste gå till någon handlande i städerna och fråga, hvad kan få sälja. Mångenstädes i landet förtjenar allmogen ehuru visserligen litet med handsågning. Litet är dock bättre än intet. En dålig hushållning har förstört furuskogen. Men kanske finnas ännu grenar. Granbräder låta sälja sig i utlandet, om de sågas med omsorg, råta och med jemna kanter, och om de så mycket som möjligt bevaras för våta och hålles rena. Takpertor kunna afsättas. Den, som är skicklig nog att göra goda kärrhjul och flakar, kan få dem sålda, ty deraf föres mycket till Petersburg. Man måste blott skaffa sig kunskap
30 om, hurudana de böra vara, för att hafva afsättning. På våren ger det god förtjenst att samla videbark. Det är ett arbete äfven för qvinnor och barn, och ängarne tacka därför, att videbuskarne utrotas. Den, som icke har längre väg till stad, än 10 mil, kan alltid få sälja något bygnadstimmer, färdigt biladt, sparrar, spiror och takrännor. I egen skog finnes nog stubb och rötter till tjära, och der kronans skogar ligga nära till, få sådana tagas ||derifrån || för en ringa penning. Tjären står i dåligt pris. Men bättre är att för hvarje dag kunna få ha ens halfva födan ersatt, än att förtära den utan all utsigt för morgondagen. Här
40 kunna icke alla möjliga förvärfskällor uppräknas. Men haf godheten uppmana handlande i lånet, att gifva allmogen anvisning på, hvad den bör tillverka, och att mottaga dess produkter, för att exportera den, äfven om de icke gifva stor vinst. De förtjena dock något på det mjöl eller den säd, det salt och jern, med hvilket de betala desamma.

Hårdt är det dock för jordbrukaren, om han måste använda all sin tid på dylika biförtjenster, ty detta arbete försvårar hans utsigter för framtiden. Den, som är lycklig nog, att kunna tillvända sitt jordbruk frukterna af sitt arbete, har säkert den bättre delen. Hvarje dag, han kan använda att köra kärrmylla och granris och alris i sin ladugård, ger honom en större vinning, än någon af de upp~~r~~räknade förvärfssätten.
50 För honom är det också en dålig hushållning, att afskeda sina arbetare, om han blott möjligen kan underhålla dem, isynnerhet som han vanligen tvingas att utgifva lika mycket åt tiggare, hvilka intet annat äro än afskedade arbetare. I allmänhet är det icke god hushållning, att gifva något åt den arbetsföre, utan motsvarande arbete. Skulle alla åt en arbetare gifva i lön, hvad de såsom allmosa gifva åt tio bettlande, så

skulle icke den ofantliga arbetsförlust ega rum, hvilken nu under dåliga år utgör den största skadan. Men dertill fordras en öfverenskommelse mellan församlingarnes besutna invånare. De skulle, såsom nyss nämndes, icke komma att i följd deraf utgifva mera än eljest, men de skulle hafva arbetet i behåll.

I stället samlas man väl nu genast after skörden till en sockenstämma, men endast för att förklara, att församlingen behöfver lån af kronan så och så många tusen tunnor spanmål – och tillägger vanligen: åt det lösa folket kunna vi icke gifva något arbete, utan kronan måste genom föranskaffande af allmänna arbeten sörja för densamma. Det kan väl hända, att en församling af 3 000 personer då begär låna 5 à 6 tusen tunnor – och det oaktadt den står i rest för lån, erhållna 1856, 1857 och 1859 utom för hela de åren 1862, 1863, 1864 och 1865 erhållna lånen. Sedan beger man sig hem och svarar sig hafva sört för sin bergning,

Sådant är orätt och bevisar tyvärr, att befolkningen blifvit bortskämd genom erhållna lån och understöd. Skulle dock styrelsen verkligen gifvit allt, hvad man sålunda begärt, skulle kronans hela inkomst för året varit otillräcklig att anskaffa all denna säd, och i landet hade icke mera funnits enda mark penningar, om blott Banken för sina sedlar kunnat gifva det silfver eller de vaxlar, som för sagde spanmåls anskaffande från utlandet hade varit behöfliga. Detta förfarande från allmogens sida måste ingifva Styrelsen misstroende till alla dess uppgifter om sin nöd och sitt behof af hjälp.

Ingen människa kan utan att blifva fattigare, när inkomsterna minskats, lefva på samma sätt, som när de voro större. Den som under den goda tiden sparar, kan likväl under den dåliga tära på denna besparing, utan att hans ekonomiska ställning derigenom blir dålig. Men huru mången är så omtänksam? I hela stora landsorter sparar ingen numera ens rågutsädet, till stor skada för sig sjelf och landet. Ty följderna är, att man icke kan så i rätt tid, om årets råg mognar något senare; och deraf förorsakas dåliga vexter. Detta är dålig hushållning. Hvar och en borde icke blott alltid hafva utsädet i behåll, utan äfven såsom Josef i Egypten under de goda åren spara för de dåliga. Ingen får väl i drömmen veta, när de dåliga åren skola komma. Men i ett så nordligt land som Finland, det nordligaste på jorden, der säd odlas, bör man alltid vara beredd på, att nästa år blir ett dåligt år. Och tyvärr kommer detta sällan ensamt. Dels sker detta derföre, att kalla och varma perioder af flere år omvexla, dels derföre att sparsamhet och omtanke icke finnes, utan i ett dåligt år, endast dåligt utsäde finnes och begagnas eller när frosterna skadat all säd, helt och hållet saknas, så att då all landets åker icke kan besås med kronans säd, en del af densamma förblir osådd. Men äfven kronans spanmål är i bästa fall sådan, som den af allmogen fås, och allmogen ger vanligen till kronans magasin en så skral som den någonsin kan få motagen. Måste åkern besås med utländsk säd, som kronan lånar eller handlanden sälja, är förhållandet ännu sämre. Ty ingen kan svara för, huru väl den gror. Brodden af densamma går lätt ut; vexten mognar långsamt och behöfver, för att lyckas, en lång och varm sommar.

Det är hårdt att säga det, men det är sanning: de många dåliga åren komma till stor del genom allmogens egen förskyllan.

Man må icke säga, att bonden lefver så sparsamt, men att hans skörd är ringa, samt utskylder stora, så att han icke kan spara något för den hårda tiden. Det är allmogen, som köper den stora mängden af utländska tyger, dukar, af kaffe, socker och tobak m. m. Det är den,

som förtär det brännvin, hvilket inom landet tillverkas. Sådant är förhållandet i alla länder: hvad herremännen och deras familjer använda och förtära är en smålek i jernförelse med den stora massans konsumtion. Och i Finland utgöra herremännen och äfven alla stadsinwånare ett jernförelsevis ringa antal, mindre än en tiondedel af landets befolkning. Ännu år 1863, efter den svåra missvexten året förut, infördes till landet af sagda varor mera än någonsin tillförene. Och då till sädens besparande brännvinsbränning förbjöds, bedrefs lönnbränning äfven i sådana församlingar, som oupphörligt begärt lån af kronan, klagande att de egde hvarken utsäde eller bröd,

10

Också förvaltningen af sockenmagasinerna har varit bedröflig. De äro ämnade till en tillflykt i nödens stund, men äfven under de bästa år äro de om sommaren toma. Kommer så ett frostår, så fås icke en enda tunnas utsäde. Huru beklagligt är icke detta? Det bevisar också, att befolkningen, långt ifrån att hafva någon besparing från förflutna år, redan förrän årets skörd mognar, har uppätit en del af den blifvande skörden. Någon utlåning måste ske, för att omsätta förrådet, för att med vextlapparne bestrida kostnaden för förvaltningen. Men det vore vanligen tillräckligt för detta ändamåls vinnande att utlåna en fjerdedel af förrådet.

20

Man har i senare tider menat, att det vore bäst att sälja säden och förvara pengarne. Detta kan gå an för ett magasin af tre, om blott pengarne kunna placeras så, att de i behöfvets stund genast kunna användas. Men skulle det ske allmänt, vore det en olycka för landet. Ty den utländska säden skulle köpas med silfver eller silfvers värde; och landet och Finlands Bank eger icke så mycket silfver, som vid en svårare missvext behöfves. Med Bankens sedlar på hand vore derföre mången församling då lika hjälplös, som med ett tomt magasin. Finnes deremot spanmål i landet, så behöfves intet silfver. Och vid en missvext af frost är första behöfvets utsäde, hvartill den utländska säden är otjenlig.

30

Jag skrifver icke detta för att klaga öfver allmogen. Sådant gagnar till intet. Och hvarje menniska måste ||utan allt afseende på orsakerna|| med blödande hjerta se det lidande, den mångenstädes under dessa hårda år fått vidkännas. Men jag vet att Finska allmogen är ett allvarligt och tänkande folk, och jag är öfvertygad, att det icke illa upptager med vänskap uttalade ord, men det finner dem innehålla sanning och billighet. Alt menskligt görande är bristfälligt. Kanske hafva de understöd, som utdelats, och den lätthet, hvarmed kronolön gifvits, någon del deri, att all förtröstande på, att hjälpkällan vore outtömlig, mindre än ske bort tänkt på att hjälpa sig sjelf. Det vissa är, att flera landsdelar nu äro så skuldsatta, att mången redlig men obetänksam låntagare måste gå från gård och grund. Så mycket större skäl är det, att upplysa allmogen derom, att äfven kronans tillgångar äro uttömda. Det skall mana den till egna ansträngningar, till ökad arbete, klokare hushållning, större sparsamhet. Misströstan bör det icke alstra. Ty denna allmoge har i behåll sin fasta tro på Guds nådiga försyn. Må den blott icke glömma, att Gud hjälper genom att välsigna arbetet och människans redliga bemödande att hjälpa sig och andra. Styrelsen skall utan tvifvel såsom hittills icke undandraga den bistånd, ty hvad kronan eger, är det finska folkets egendom. Men kronans hjälp kan icke väntas för annat, än för afvärjande af den yttersta nöd. Sparsamhet med dess medel är icke blott rättvisa, så att alla verkligt behöfvande må af biståndet få sin andel. Denna sparsamhet föreskrifves nu äfven af nödvändigheten, emedan litet finnes att fördela.

40

50